

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І КРИМІНОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародної співпраці
Львівського національного університету
імені Івана Франка доц. С.В. Різник

_____

« ____ » _____ 20 __ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КОРУПЦІЯ:
ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ В УКРАЇНІ**

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітньо-професійна програма ОС Бакалавр
вибіркова дисципліна
юридичний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Корупція: запобігання та протидія в Україні» для студентів за галуззю знань 08 «Право», спеціальністю 081 «Право», у межах освітньо-професійної програми ОС Бакалавр, 2022 р. 19 с.

Розробники:

Денис Соломія Романівна – доцент кафедри кримінального права і кримінології, кандидат юридичних наук.

Трепак Віктор Миколайович – доцент кафедри кримінального права і кримінології, доктор юридичних наук.

*Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права і кримінології
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол від «29» серпня 2022 року № 1)*

Завідувач кафедри кримінального права та кримінології _____ к.ю.н. В.І. Маркін

«29» серпня 2022 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Бакалавр)

Протокол від «30» серпня 2022 року № 2

«30» серпня 2022 року Голова _____ проф. В.М. Бурдін

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 08 «Право»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 081 «Право»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-ий	3-ий
		Семестр	
Загальна кількість годин 120		6-ий	6-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	16 год.	8 год.
		Практичні	
		16 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		88 год.	104 год.
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 2,8

для заочної форми навчання – 6,5

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета викладання дисципліни «Корупція: запобігання та протидія в Україні» – це оволодіння знаннями, що постають перед юристом у процесі здійснення кримінально-правової кваліфікації корупційних діянь, а також оволодіння сучасними підходами та рекомендаціями з питань створення ефективного механізму протидії корупції.

2.2 Завдання вивчення дисципліни «Корупція: запобігання та протидія в Україні» полягає у формуванні знань студента щодо розуміння механізму протидії корупції, умінь та навиків, що застосовуються у практичній діяльності юриста при здійсненні кримінально-правової кваліфікації корупційних діянь, запобіганні та протидії корупції.

У зв'язку із цим передбачається:

1) кримінологічне дослідження механізму корупції та розробка рекомендацій з питань запобігання та протидії корупції.

2) здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу при дослідженні засобів запобігання та протидії корупції в Україні.

3) здатність самостійно готувати проекти антикорупційної програми та антикорупційної експертизи, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Студент повинен **знати**: зміст поняття та детермінантів корупції; теоретичний матеріал, що стосується принципів запобігання та протидії корупції; систему антикорупційних органів в Україні; особливості кримінальної відповідальності за вчинення корупційних кримінальних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; законодавство, що регулює питання запобігання та протидії корупції в Україні; структуру механізму протидії корупції в Україні; норми міжнародно-правових актів, учасницею яких є Україна, що врегульовують питання пов'язані із протидією корупції; зарубіжний досвід створення механізму протидії корупції; кримінально-правові аспекти антикорупційної стратегії в Україні.

Студент повинен **уміти**: здійснювати аналіз та обґрунтування рівня корупції в органах державної влади; тлумачити згідно їхнього нормативного змісту та із застосуванням правил тлумачення норми матеріального та процесуального права, що застосовуються при кримінально-правовій кваліфікації корупційних діянь; використовувати статистичні матеріали для вирішення практичних завдань, зокрема щодо сфер поширення корупції; спостерігати за станом корупції в Україні та аналізувати її показники;

розробляти рекомендації з питань запобігання та протидії корупції; обирати найоптимальніші заходи запобігання та протидії корупції; на основі здобутих теоретичних знань готувати проекти антикорупційної програми та антикорупційної експертизи, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості; застосовувати теоретичну базу у процесі прогнозування можливих корупційних ризиків; на основі здобутих теоретичних знань про заходи запобігання та протидії корупції визначати оптимальний зміст антикорупційної програми; досліджувати склади корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, виділяючи їх специфіку; застосовувати принципи запобігання та протидії корупції на практиці; аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу при дослідженні ефективного механізму протидії корупції в Україні; запроваджувати у практичну діяльність напрацювання юридичної науки та міжнародно-правовий досвід у сфері протидії корупції.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен набути такі **загальні компетентності**:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, зокрема при здійсненні кримінально-правової кваліфікації корупційних діянь;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу положень національного законодавства України та міжнародно-правових актів з метою запобігання та протидії корупції;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина у разі виявлення корупційних правопорушень, їх кримінально-правової кваліфікації, з метою запобігання та протидії корупції в Україні;

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність визначати та виокремлювати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, систематизувати та досліджувати їх з використанням методів критичного, аналітичного та логічного мислення;
- знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини. Здатність їх використовувати як інструмент захисту прав людини у національних та міжнародних судах;
- знання і розуміння норм матеріального і процесуального права у процесі кримінально-правової кваліфікації корупційних діянь;

Програмними результатами навчання є:

- виявляти знання і розуміння щодо визначення та основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи, застосовувати ці знання в професійній діяльності;

- готувати проекти постанов, розпоряджень, наказів, ухвал, вироків, висновків, антикорупційної програми, антикорупційної експертизи та інших актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях, дотримуючись при цьому стандартів діловодства та професійної етики;

- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у випадку виявлення корупції, попередження випадків їхнього порушення, з дотриманням вимог професійної етики, належним дотриманням норм щодо нерозголошення персональних даних та захисту конфіденційної інформації.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120 годин / 3 кредити ECTS.**

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ ТА ЇЇ ДЕТЕРМІНАНТИ

Поняття, правова природа та ознаки корупції. Форми корупції. Детермінанти корупції в Україні: поняття та види. Сфери поширення корупції в Україні. Поняття та ознаки корупційного правопорушення в Україні. Суб'єкти відповідальності за корупційні діяння. Кримінально-правові аспекти конфлікту інтересів. Правові аспекти співвідношення подарунку та неправомірної вигоди. Особливості фінансового контролю та моніторингу способу життя.

ТЕМА 2. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення, пов'язані з незаконним заволодінням майном. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення, пов'язані з підкупом. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення, пов'язані із зловживанням владою, службовим становищем або повноваженнями. Відмежування корупційних правопорушень від правопорушень, пов'язаних із корупцією. Кримінально-правове заохочення в сфері протидії корупції. Застосування умовно-дострокового звільнення за корупційні правопорушення. Звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Структура механізму запобігання та протидії корупції. Способи протидії корупції. Форми протидії корупції. Заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції в Україні. Кримінально-правова охорона викривачів. Антикорупційна стратегія як вектор розвитку антикорупційної політики. Антикорупційна програма як інструмент виявлення, протидії та запобігання корупції. Антикорупційна експертиза. Корупційні ризики.

ТЕМА 4. ПРИНЦИПИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Поняття та ознаки принципів запобігання та протидії корупції в Україні. Принцип верховенства права. Принцип законності. Принцип системності. Принцип комплексності. Принцип об'єктивності. Принцип практичної спрямованості та радикальності заходів. Принцип наукової обґрунтованості. Принцип економічної доцільності. Принцип взаємодії владних структур з інститутами суспільства і населенням. Принцип оптимальності та ефективності. Принцип об'єктивності.

ТЕМА 5. СИСТЕМА АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

Поняття та види державних антикорупційних органів в Україні. Правове регулювання та функції Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) як спеціального уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції. Правове регулювання та функції Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). Правове регулювання та функції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП). Державне бюро розслідувань (ДБР) як спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) як державний правоохоронний орган, діяльність якого спрямована на протидію корупції. Діяльність Національної поліції України (НПУ) у сфері протидії корупції. Проблеми створення та функціонування Вищого антикорупційного суду (ВАКС).

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Основні міжнародні документи у сфері протидії корупції. Вимірювання та оцінювання рівня корупції у світі. Досвід запобігання та протидії корупції у світі. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади при реалізації державної антикорупційної політики Європейського союзу

щодо протидії корупційним правопорушенням. Міжнародний досвід у сфері захисту викривачів. Глобалізація корупційної злочинності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми, що виносяться на модульний контроль	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		п	л	ср
Тема 1. Поняття корупції та її детермінанти.	18	2	2	14	20	2	2	16
Тема 2. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні.	24	4	4	16	22	2	2	18
Тема 3. Поняття та структура механізму протидії корупції.	16	2	2	12	18	-	2	16
Тема 4. Принципи протидії корупції в Україні.	18	2	2	14	20	2	-	18
Тема 5. Система антикорупційних органів в Україні.	24	4	4	16	20	-	2	18
Тема 6. Міжнародно-правові стандарти протидії корупції.	20	2	2	16	20	2	-	18
Разом:	120	16	16	88	120	8	8	104

Лекційний курс 16/8 год

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Поняття корупції та її детермінанти.	2	2
2	Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні.	4	2
3	Поняття та структура механізму протидії корупції.	2	2

4	Принципи протидії корупції в Україні.	4	-
5	Система антикорупційних органів в Україні.	2	2
6	Міжнародно-правові стандарти протидії корупції.	2	-
	Разом	16	8

Практичний курс 16/8 год

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Поняття корупції та її детермінанти.	2	2
2	Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні.	4	2
3	Поняття та структура механізму протидії корупції.	2	-
4	Принципи протидії корупції в Україні.	4	2
5	Система антикорупційних органів в Україні.	2	-
6	Міжнародно-правові стандарти протидії корупції.	2	2
	Разом	16	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість годин (заочна)
1	Поняття корупції та її детермінанти.	14	16
2	Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення в Україні.	16	18
3	Поняття та структура механізму протидії корупції.	12	16
4	Принципи протидії корупції в Україні.	14	18
5	Система антикорупційних органів в Україні.	16	18
6	Міжнародно-правові стандарти протидії корупції.	16	18
	Разом	88	104

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни «Теорія кримінально-правової кваліфікації», оцінюються. При цьому відповідні теми дисципліни вивчаються студентами у межах 1 – го змістовного модуля.

Методи навчання: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ: логічний, проблемний, дослідницький, евристичний,

ситуаційний, метод Сократа, групова дискусія, опрацювання аналітичних завдань, підготовка експертних висновків із проблемних питань, ділові/рольові ігри; кейс-стаді, дебати, виконання наукових робіт, практика з майбутньої професії, самостійна робота з літературою, Інтернетресурсами (самонавчання); методики з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права.

Освітні технології: інформаційно-комунікативні технології, аудіовізуальні технології, інтерактивні та мережеві технології, контекстного навчання, ситуативного моделювання, проектні технології, навчання як дослідження, модульно-блочного навчання.

Методи оцінювання: усне опитування, експрес- опитування, розв'язання тестових завдань, практичних завдань/задач, підготовка і захист наукових робіт за ініціативою студента, peer review, захист кейсу, захист портфоліо, самооцінка студента за питаннями для самоконтролю, колоквиум, захист курсових робіт, усний.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт, задач та інших завдань на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання задачі) також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється "0" балів. Студент повинен перездати незадовільну оцінку і отримати позитивну оцінку, яка враховується під час визначення середнього балу за модульний період. Не перездана заборгованість тягне виставлення за залік оцінки «0» FX.

Модульний контроль передбачає написання модульних контрольних робіт (вирішення задач, виконання тестових завдань, проведення усного опитування тощо) в кінці змістового модуля. Протягом семестру проводиться один модуль. Модуль здійснюється в усній формі. Модуль може бути оцінений максимально у 50 балів. Студент, який набрав при складанні модуля 25 балів і менше, вважається таким, що склав модуль на «незадовільно». Незадовільні оцінки (25 балів і менше) за модуль перескладаються один раз.

Формою підсумкового контролю знань та навичок студентів по дисципліні є залік, який виставляється із урахуванням поточної успішності.

За результатами вивчення дисципліни при складанні заліку студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як сума середньої оцінки за поточний контроль і оцінки за модуль.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Поточна успішність	Модуль	Сума
T1-T8		

50	50	100
----	----	-----

Шкала оцінювання: Університету , національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>	<i>Задовільно</i>	
51-60	E	<i>Достатньо</i>		

При цьому кількість балів відповідає оцінці:

- до 51 – «незадовільно», з можливістю повторного складання;
- 51–60 – «задовільно» («достатньо»);
- 61–70 – «задовільно»;
- 71–80 – «добре»;
- 81–89 – «добре» («дуже добре»);
- 90–100 – «відмінно».

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90–100	5	“відмінно”
81–89	4	“добре”
71–80		
61–70	3	“задовільно”
51–60		
до 51	2	“незадовільно”

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Богатирьов І. Г. Кримінологія: навч. посібник. Київ: ВД Дакор, 2016. 140 с.

2. Головкін Б. М. Запобігання корупції: підручник / Б. М. Головкін, В. Ф. Оболенцев, М. В. Романов та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2019. 296 с.
3. Голіна В.В. Кримінологія: підручник / за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2014. 440 с.
4. Мельник М. І. Корупція-корозія влади: соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії : монографія / М. І. Мельник. – К. : *Юридична думка*, 2004. – 400 с. – 10.00.
5. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика): навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.
6. Трепак В. М. Корупційні правопорушення: поняття, види та заходи протидії:/ навч. посібник. Київ: Атіка-Н, 2014. 336 с.
7. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія / В. М. Трепак ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка ; ред. М. Михалюк. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 442 с. : табл
8. Хавронюк М.І. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка.– К. : Москаленко О. М., 2019. – 464 с.
9. Заброта Д.Г. Адміністративно–правові проблеми взаємодії суб’єктів боротьби з корупцією: монографія/ Д.Г. Заброта, В.К. Колпаков; Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-тет внутр. справ, 2007. – 147 с.
10. Навроцький В.О. Парадокси вітчизняної «боротьби» з корупцією / В.О. Навроцький // *Актуальні проблеми держави та права*. – 2010. – Вип. 54. – С. 263–266. – С. 264.
11. Кушнар'юв І. В. Політична корупція: порівняльно-політологічна концептуалізація: монографія / І. В. Кушнар'юв. – К. : Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України; Вид-во «Юридична думка», 2018. 408 с.
12. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : [монографія] / М.І. Мельник. – К. : Юридична думка, 2004. – 400 с. – С. 216.

Допоміжна

1. Алексеев С.В. Коррупция в переходном обществе: социологический анализ : автореф. дисс. ... докт. социол. наук : спец. 22.00.04 / С.В. Алексеев. – Новочеркасск, 2008. – 49 с.
2. Бабанін С. В. Поняття корупційного злочину в законодавстві України. *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції*: зб. тез доповідей V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків (Україна), 31 берез. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутрішніх справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2017. С. 21.

3. Бабенко Б. А. Корупція в системі вищої освіти: сутність, причини та наслідки/ Б. А. Бабенко, С. Ж. Лазаренко С. Ж. // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=812>
4. Басанцов І. В., Зубарева О. О. Корупція в Україні: сучасні реалії та ефективні засоби протидії: монографія. Суми: Сумський держ. ун-т, 2016. 113 с.
5. Борисов В.І. Поняття кримінально-правової політики / В.І. Борисов, П.Л. Фріс // *Вісник Асоціації кримінального права України*. – 2013. – № 1 (1). – С. 15–31. – С. 16.
6. Борисов В.І. Сучасна політика держави у сфері боротьби зі злочинністю та її кримінально-правовий напрям / В.І. Борисов // *Право України*. – 2012. – № 1–2. – С. 232–242. – С. 232.
7. Бриндза В. Perpetuum corruption. *Критика*. 2012. Вересень. URL: <https://krytyka.com.ua/articles/perpetuum-corruptio> (дата звернення: 25.08.2018).
8. Бурдін В. М. Звільнення від відбування покарання із випробуванням за корупційні злочини / В. М. Бурдін // *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. - 2015. - Вип. 3. - С. 233-244. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2015_3_28
9. Валле В. Корупція: роздуми після Майдану. Київ: Дух і Літера, 2015. 280с.
10. Ванюхина Н.В. Психологические предпосылки коррупции / Н.В. Ванюхина, О.В. Григорьева, А.М. Шевцов // *Актуальные проблемы экономики и права*. – 2010. – № 4. – С. 16–26. – С. 17
11. Веклич В.О. До питання щодо проблеми організації антикорупційної боротьби за умов корупційного середовища / В.О. Веклич // *Наукові праці МАУП*. – 2017. – Вип. 52 (1). – С. 39–46.
12. Вольф О. Корупція у вищій освіті: порівняльний аналіз соціальних уявлень студентів та викладачів ВНЗ півдня України / О. Вольф, Н. Рожанська // *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: «Психологічні науки». 2016. № 1. С. 171–176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2016_1_31 .
13. Головкін Б. М. Механізм запобігання корупції/ Головкін Б. М. // *Часопис Київського університету права*. 2018. № 4. С. 254–260
14. Гультай М.М. Корупція – «стиль» життя українського суспільства? (нотатки небайдужого) / М.М. Гультай // *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (Київ, 9 груд. 2016 р.) / ред. кол.: В.В. Черней, С.Д. Гусарев, С.С. Чернявський та ін. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – С. 34–42. – С. 39.

15. Дженнетт В. Корупційні ризики останніх реформ у судовій системі України. Програма реформування сектору юстиції «*Нове правосуддя*» («Нове правосуддя») / USAID. 50 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/NJ_Judicial_Corruption_Risks_Report_2017_UKR-1.pdf
16. Дудоров О.О. Правова еквілібростика, або про відмежування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, від адміністративних корупційних правопорушень / О.О. Дудоров, Г.М. Зеленов // *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. – 2012. – № 1 (частина 1). – С. 92 – 99.
17. Задорожний С. А. Механізми запобігання та протидії корупції в органах місцевої влади: дис. ... канд. держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2016. 251 с.
18. Зелинская Н.А. Международные преступления и международная преступность / Н.А. Зелинская ; Одесская нац. юрид. акад. – Одесса : Юрид. лит., 2006. – 565 с. – С. 254.
19. Зубкова Л.А. Сучасний стан і проблеми запобігання корупції в Україні / Л.А. Зубкова // *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. – 2017. – № 3 (104). – С. 34–44. – С. 39
20. Кабанов П. А. Понятие и криминологическая характеристика политической коррупции. *Следователь*. 1998. № 8 (16). С. 48–55.
21. Кальман А.Г. Предупредительные функции антикоррупционного законодательства / А.Г. Кальман // *Пути и перспективы преодоления коррупции в странах СНГ* : материалы Международ. науч.-практич. конф. (г. Киев, 24 ноября 2004). – К., 2004. – С. 56–58;
22. Каменський Д.В. Корупція та ринкова економіка: небезпечна комбінація / Д.В. Каменський // *Кримінально-правові та криминологічні засади протидії корупції* : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Криминол. асоц. України. – Харків : ХНУВС, 2017. – 228 с. – С. 86–88. – С. 87.
23. Карпунцов В. В. Проблемні питання реалізації функцій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: «Право». 2017. Вип. 44(2). С. 32–35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44(2)_9)
24. Кваша О. О. Корупція як імунітет від кримінального переслідування учасників організованих злочинних структур. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 08 груд. 2017 р.) / редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутрішніх справ, 2017. 412 с.
25. Кваша О. О. Корупція як складова організованої злочинності. *Вісник Національної академії прокуратури України*: спеціальний випуск до Міжнародного дня боротьби з корупцією. 2017. № 4/2 (52). С. 53–58.

26. Кваша О. О. Політична воля як *conditio sine qua non* подолання корупції. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф.: у 2 ч. (м. Київ, 12 груд. 2019 р.) / редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін. Київ: Нац. акад. внутрішніх справ, 2019. Ч. 1. С. 93–96.
27. Керимов Д. А. *Методология права (предмет, функции, проблемы философии права)*: науч. издание. Москва: Аванта+, 2000. 560 с.
28. Кимлик Н. В. Юридична особа як суб'єкт корупційного злочину. *Європейські перспективи*. 2014. № 3. С. 132–136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_22 (дата звернення: 25.10.2017).
29. Кириченко І. Соціальний капітал: довіра і толерантність – міра за міру. *Дзеркало тижня*. 2014. № 7. URL: <https://dt.ua/socium/socialniy-kapital-dovira-i-tolerantnist-mira-za-miru-.html> (дата звернення: 15.01.2020).
30. Кисельов І.О. Ефективність кримінально-правової політики України у сфері протидії корупції / І.О. Кисельов // *Кримінальноправові та кримінологічні засади протидії корупції* : зб. тез доп. V Міжнар. наук.практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Х. : ХНУВС, 2017. – 228 с. – С. 93–94. – С. 94.
31. Кісілюк Е. М. Оціночні поняття в злочинах у сфері службової діяльності / Е. М. Кісілюк, К. С. Лановенко // *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. – 2011. – № 24. – С. 101-107.
32. Кондратов Д. Ю. Кримінологічна характеристика сучасної корупційної злочинності в Україні. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2018. № 2 (19). С. 141–154.
33. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / керівник авт. кол. доц. І.О. Ревак. – Львів : ЛьвДУВС, 2011. – 220 с. – С. 211;
34. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження: монографія / кер. авт. кол. І. О. Ревак. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 220 с.
35. Костенко О. Щодо антикорупційного потенціалу «людського фактору», або про «камінь, яким зневажили будівничі» / О. Костенко // *Право України*. – 2015. – № 12. – С. 14–21. – С. 14. 1
36. Костицький М. В. Деякі питання методології юридичної науки. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 3–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvknuvs_2013_1_3 (дата звернення: 15.09.2018).
37. Красніков Д. А. Наслідки корупції для фінансової системи держави. *Теорія та практика державного управління*. 2013. Вип. 2. С. 206–212. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpdu_2013_2_31.
38. Кузнецова Н. Ф. Преступление и преступность. Москва: Изд-во Московского ун-та, 1969. 232 с.

39. Кунц Карл-Людвиг. Криминология и противодействие преступности в немецкоязычных странах (Германия, Австрия, Швейцария). *Криминология: вчера, сегодня, завтра*. 2019. № 2 (53). С. 75–83. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kriminologiya-i-protivodeystvie-prestupnosti-v-nemetskoyazychnyh-stranah-germaniya-avstriya-shveysariya>
40. Куц В. Поняття корупційних злочинів та їх види / В. Куц, Я. Триньова // *Вісник Національної академії прокуратури України*. – 2012. – № 4. – С. 32–36.
41. Леськів С.Р. Корупція у сфері судочинства в Україні: проблеми та перспективи вирішення // *International Scientific Journal*. – 2016. – №10 (20). – 2016. – Т.2 – с.133-137.
42. Марін О. Антикорупційні новели кримінального законодавства / О. Марін // *Громадський портал Львова* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gromada.lviv.ua/analytic/936>.
43. Маркеева О. Актуальні проблеми антикорупційної політики України. Аналітична записка / О. Маркеева // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/395>.
44. Матишевський П. Науково - практичний коментар до Кримінального Мота А.Ф. Військовослужбовці як суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією // *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. – 1999. – Вип. 3. – С. 78 – 81.
45. Мельник М. І. Корупційні злочини: сутність і поняття / М. І. Мельник // *Право України*. – 2000. – № 11. – С. 126–130. 10. Курс криминології: Особлива частина : [підруч.] : у 2 кн. / [Корнієнко М. В., Романюк Б. В., Мельник І. М. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужи. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 480 с.
46. Мельник М.І. Криминологічні та кримінально-правові проблеми протидії корупції : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.08 / М.І. Мельник ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2002. – 31 с.;
47. Михайленко Д.Г. Тенденції щодо визначення поняття корупції та її співвідношення з хабарництвом // *Актуальні проблеми держави і права : Зб. наук. праць*. – О.: Юрид. література, 2009. - Вип.45. – С.352-357.
48. Невмержицький Е. В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: монографія. Київ: КНТ, 2008. 368 с.
49. Невмержицький Є. Механізми протидії корупції: стан та проблеми вдосконалення. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2008. № 3. С. 62–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2008_3_11
50. Орлов Ю.В. Корупційна схема: поняття та сутність / Ю.В. Орлов // *Кримінально-правові та криминологічні засади протидії корупції* : зб. тез доп. V

Міжнар. наук.-практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінол. асоц. України. – Х. : ХНУВС, 2017. – 228 с. – С. 138–140. – С. 138

51. Старчиков М. Злочини, пов'язані з корупцією // *Юридичний вісник України*.-2001.-№52.(340) 29Груд.-4січня 2002р.-с.12.

52. Суворин Э.В. Коррупция в постсоциалистических странах: сущность, особенности, стратегии противодействия (политологический анализ) : автореф. дисс. ... канд. полит. наук : спец. 23.00.02 «Политические институты, этнополитическая конфликтология, национальные и политические процессы и технологии» / Э.В. Суворин. – М., 2008. – С. 25–27;

53. Таций В.Я. Научное обеспечение путей противодействия коррупции в Украине / В.Я. Таций, В.И. Борисов // *Громадська експертиза. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні*. – К., 2004. – Вип. 4. – С. 44–48.

54. Терещук О.В. Деякі проблеми розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності за корупційні діяння // *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. – Х. – 1999. – Вип. 8. – С. 72 – 77.

55. Терещук О.В. Суб'єкти корупційних діянь згідно з законодавством України // *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. – 1999. – Вип. 4. – С. 175 – 179.

56. Цитряк В.Я. Підкуп у сфері публічної службової діяльності: кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / В.Я. Цитряк ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – О., 2014. – 20 с. – С. 3, 15.

57. Чемерис І. В. Зарубіжний досвід протидії корупції в системі державного управління / І. В. Чемерис // *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 3(12).

58. Adserà A. Constitutional Engineering and the Stability of Democracies / A. Adserà, C. Boix // *Annual Conference of the International Society for New Institutional Economics (ISNIE) (Tucson, Arizona, September 30 – October 3, 2004*. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.princeton.edu/~cboix/democratic-survival.pdf>

59. Civil Law Convention on Corruption (ETS no. 174) [Electronic resource]. – Access mode : <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/174.htm/>.

60. Darden K. The Integrity of Corrupt States: Graft as an Informal State Institution / K. Darden // *Politics and Society*. – 2008. – Vol. 36. – № 1. – P. 35–59.

61. Fukuyama Francis. What is Corruption? / Francis Fukuyama // *Against Corruption: a collection of essays (Policy paper)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ridge.uy/wp-content/uploads/2016/05/Fukuyama_Francis.pdf.

62. Graft costs EU states €323 billion, 'three times' earlier estimates [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.euractiv.com/general/eu->

corruption-times-expected-323- news-518998. 5. Criminal Law Convention on Corruption (ETS no. 173) [Electronic resource]. – Access mode : <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/173.htm> .

63. James Q. Wilson. Broken windows / James Q. Wilson, George L. Kelling [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.britannica.com/topic/broken-windows-theory>

64. Karklins R. Typology of Post-Communist Corruption / R. Karklins // Problems of Post-Communism. – 2012. – № 49 (4). – P. 22–32.

65. Lagarde Christine. Addressing corruption – openly / Christine Lagarde // Against Corruption: a collection of essays (Policy paper) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gov.uk/government/publications/against-corruption-a-collection-of-essays/against-corruption-a-collection-of-essays> .

66. Rothstein B. Corruption and Social Trust: Why the Fish Rots from the Head Down / B. Rothstein // Social Research. – 2013. – Vol. 80. – № 4, winter. – P. 1009–1032.

67. The Costs of Corruption [Electronic resource]. – Access mode : https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/140204_Hameed_CostsOfCorruption_Web.pdf

68. United Nations Convention Against Corruption. – Vienna : United Nations Office on Drugs and Crime, 2004. – 56 p. [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/uncac.html>

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Верховна Рада України

<http://www.rada.gov.ua>

Верховний Суд

<http://www.supreme.court.gov.ua>

Кабінет Міністрів України

<http://www.kmu.gov.ua>

Міністерство юстиції України

<http://www.minjust.gov.ua>

Інформаційно-пошукова системи по законодавству

"Ліга": <http://www.liga.kiev.ua/>

<http://www.nau.kiev.ua/>

www.lawukraine.com

www.pravovik.com.ua